

Programsensorrappport - masterprogrammet i administrasjon og organisasjonsvitenskap ved UiB 2013

Rapportens informasjonsgrunnlag og premisser

Rapporten er utarbeidet på bakgrunn av

- 1) Tilsendt materiale: dette omfatter presentasjon av masterprogrammet, Utdanningsmelding 2012 for Institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap, «Masterguiden» 2012, emnebeskrivelser, pensumoversikter, oversikt over resultater på programmet, Programsensorrappport for 2010, samt rapport fra Instituttets arbeidsgruppe som evaluerte AORG 321.
- 2) Besøk ved instituttet 26. april 2013 som inkluderte møter med instituttleder, fagansvarlige og administrasjonen, samt tre masterstudenter. Møtene med studentene og den faglige staben ble avholdt hver for seg.

Instituttets tilrettelegging av skriftlig materiale og av programsensorbesøket har vært forbilledlig.

Dette er første rapport som utarbeides fra denne programsensoren og den reflekterer et førsteinntrykk av programmet. Derfor er rapporten på noen punkter mer beskrivende enn vurderende. Denne rapporten vil i hovedsak formidle det *overordnede inntrykket av den faglige sammenhengen* i programmet. Senere rapporter vil gå dypere inn på sammenhengen i programmet (sammenheng mellom 1) læringsmål, 2) undervisningsformer, 3) eksamensformer), samt gi nærmere vurderinger av pensum, studieopplegg, undervisning, vurderingsordninger og andre forhold av betydning for kvalitetsutvikling som det ikke er grunnlag for å dekke i denne første rapporten.

Sentrale kjennetegn ved masterprogrammet

Dagens toårige masterprogram bygger på den tydelige og viktige fagtradisjon som forvaltes av Instituttet. I presentasjonen av masterprogrammet for studentene kommer dette klart fram: masterprogrammet er et sammenlignende studium av politikk, administrasjon og organisasjon med et statsvitenskapelig fundament. Programmet er forskningsorientert og det kommuniseres også klart i informasjonsmaterialet om programmet (se også nedenfor).

Programmet framstår med en tydelig og gjennomtenkt faglig profil som må sies å være unik. Det er en stor styrke for programmet. Programmet er bygget opp med et sett av obligatoriske komponenter og har i den forstand en klar struktur. Fire emner fordelt på de to første semestrene utgjør til sammen 60 studiepoeng (ett års normert studium). De to store breddeemnene, AORG 321«Metode» og AORG 320 «Organisasjon og politikk», er lagt til det første semesteret. Emnene i andre semester bygger direkte opp under masteroppgaven. De to siste semestrene er i sin helhet viet til masteroppgaven (60 studiepoeng).

Det kjennetegner studiet at studentene veldig tidlig i studieløpet blir orientert mot valg av tema for sitt eget forskningsprosjekt og arbeidet med masteroppgaven. Studentene knytter seg til forskergrupper ved Instituttet allerede i andre semester. Det understreker ytterligere forskningsorienteringen i programmet. Instituttets forskningsvirksomhet og faglige organisering er altså nært knyttet til masterprogrammet. Det er en interessant modell for å virkeliggjøre ideen om forskningsbasert undervisning og enhet i utdanning og forskning. Vurderingen av hva dette betyr for studentenes læring, studieprogresjon og læringsmiljø kommer jeg tilbake til.

Forventet læringsutbytte (læringsmål) på studieprogrammet

Instituttet har lagt ned arbeid i å formulere læringsmål for emnene og for programmet som helhet. Programmet presenteres også på en oversiktlig måte i «Masterguiden». Forventet utbytte av masteremnet (kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse) er konsistent med det som er programmets profil. Læringsmålene er formulert på en måte som gjør dem egnet til å forberede studentene på hva som forventes av dem og hva de kan forvente av studietilbudet.

Kunnskapsmålene inkluderer brede mål knyttet til fagfeltet, mens ferdighetsmålene og den generelle kompetansen primært viser tilbake til forskningsorienteringen i programmet. Dette er selvsagt helt i tråd med programmets profil. Det man kunne vurdere er å inkludere en formulering som viser til hvordan forskningsorienteringen gir mer generelle ferdigheter og generell kompetanse. Dette ville «sette ord på» slike ferdigheter og slik kompetanse uten at det undergraver programmets tydelige profil. Muligens kunne det være et bidrag til å bygge opp kandidatenes faglige selvtillit og bevisstgjøre dem om hva de kan og hvordan de skal presentere sin kompetanse til arbeidsgivere også utenfor forskningen. Dette er nå formulert i et eget avsnitt i presentasjonen av masterprogrammet under overskriften «relevans for arbeidslivet». Generelt er det nok slik at et program med en så tydelig forskningsprofil har en spesiell utfordring og et ansvar for å vise (potensielle) studenter og ferdige kandidater også denne verdien/siden av programmet.

Studenttall, inntakskvalitet og resultat kvalitet

Programmet har 40 studieplasser. I 2012 var det 65 primær søkerne til programmet og 34 som fikk tilbud om plass (tabell 2 – utdanningsmeldingen 2012). 18 svarte ja og alle disse møtte opp. Søkningsprosessen til programmet er altså relativt god, men det er et «fracfall» blant de kvalifiserte søkerne som tilbys plass. Hva dette egentlig kommer av er ikke klart, men Instituttet er seg bevisst rekrutteringssituasjonen som programmet er i. De sier i sin Utdanningsmelding for 2012 at rekrutteringstiltak er en prioritert oppgave. Dette blir det viktig å følge opp, ikke mist for å finne ut av hvorfor rekrutteringen til programmet «lekker» mellom tilbud og ja-svar, og hva som kan gjøres med det. Som programsensors rapport for 2010 antyder, vil det i kommende rapporter være relevant å gå nærmere inn på hva forskningsorienteringen (og hvordan programmet presenterer seg) har å si for rekrutteringen.

De som tas opp til masterprogrammet oppgis å være hovedsakelig Instituttets «egne» studenter. Det betyr også at de fleste av studentene rekrutteres blant de som kjenner Instituttet, den fagtradisjonen det representerer og masterprogrammets spesielle profil. Slik taus kunnskap kan man ikke forvente at studenter med annen bachelorbakgrunn har¹. Det kan bli en utfordring hvis programmet i kommende år i større grad vil tiltrekke seg studenter med mer variert bakgrunn enn det som hittil har vært tilfelle. Endringer i inntak kan få konsekvenser for studieløpet på master, gitt det spesielle opplegget som programmet følger (se nedenfor).

Studiepoengsproduksjonen per student på masterprogrammet er god - høyere enn snittet på SV fakultet ved UIB. Sammenlignet med 2010 har poengproduksjonen også økt. Det er gode tegn.

Masteroppgavene har i snitt gitt meget gode resultater. Av de 19 som leverte masteroppgaver høst og vår 2012 fikk over halvparten B eller bedre (A: 2 og B: 9). Kandidatene har altså levert meget gode eller fremragende oppgaver dette året. For øvrig fikk tre kandidater C, tre fikk D og en fikk F. Karakteren C er altså mindre brukt enn det man kan kunne forvente ut fra en normalfordeling.

¹ Under programsensors besøk kom det for eksempel fram at programmets navn hadde forledet enkelte til å tro at dette var et praksisnært «øk-adm» studium.

De to obligatoriske emnene i første semester (AORG 320 «Organisasjon og politikk» og AORG 321 Metodelære) har et snitt på C, og spesielt for AORG 320 er det spredning i resultatene. En nærmere vurdering av resultater/karaktersetting og vurderingsformer er det ikke grunnlag for å gi i denne rapporten, men det kan bli et tema i kommende rapporter.

Nærmere om faglig sammenheng i programmet

Jeg har fått oppgitt at programmet gjennomgikk en radikal opprydning i kurs/emner i 2006-7. Den emneporteføljen som programmet da fikk ble et *kollektivt* ansvar for instituttet. Det ser ut til å bidra til en god indre sammenheng i programmet. Det er en uttalt ambisjon at studentene skal integreres i fagmiljøet og forskergruppene ved Instituttet allerede tidlig i masterstudiet og det ses tydelig i hvordan programmet er strukturert.

På bachelornivå blir ORGADM studentene gjort kjent med forskningsfeltene ved Instituttet. Det letter overgangen til masterprogrammet for disse studentene, en fordel som studenter med en annen bakgrunn ikke har. Likevel: overgangen til masterprogrammet merkes godt for alle studenter. Førstesemesteret oppfattes som arbeidsintensivt. Arbeidsmengden klumper seg også sammen i november. Studentene signalerer at første semester er informasjonsfattig og ønsker seg mer og klarere informasjon. Dette kan nok også ha bakgrunn i at inngangen til masterprogrammet har vært preget av misnøyen med AORG 321 «Metode». Dette emnet er et av to obligatoriske emner i det første semesteret. Studentene har vært misfornøyde med informasjonsopplegg, pensum, struktur og vurderingsformer/-kriterier. Det er uklarhet i hva det forventes av studentene osv. Instituttet er klar over dette og fagstaben ser også at dette emnet ikke har vært godt tilpasset programmet. Blant annet kan dette ses i kvaliteten på metodekapitlene i masteroppgavene. Eksempelvis er de fleste masterprosjektene analyser av beslutningsprosesser mens metodeemnet gir lite kunnskap med direkte relevans for denne type analyse. Instituttet har tatt denne kritikken alvorlig. En arbeidsgruppe bestående av fagstab og studenter har gått kritisk igjennom en rekke forhold ved emnet. Jeg ser ikke grunn til ytterligere å kommentere disse problemene i denne rapporten, men vil følge opp hva som blir gjort med dette emnet i etterkant av arbeidsgruppens evaluering som forelå vår 2013.

Tilsvarende kritikk er ikke blitt rettet mot det andre obligatoriske emnet i første semester (AORG 320 «Organisasjon og politikk»). Pensumlisten for dette emnet gir inntrykk av at studentene her får

anledning til å sette seg inn i en balansert samling av klassiske tekster og nyere forskningslitteratur innen offentlig politikk og administrasjon – den faglige «fellesarven» i programmet. Pensum på dette emnet har også innslag av fagstabens egne sterke bidrag. Her benyttes en blanding av en ukes hjemmeeksamen og en kortere skoleeksamen. I tillegg skal studentene i løpet av emnet skrive et kortere essay om et pensumrelatert tema og kommentere andres presentasjoner.

Et kritisk punkt i masterprogrammet er overgangen fra første til andre semester. Det oppfordres til at studentene tidlig orienterer seg mot hvilket tema man vil arbeide med i masteroppgaven, noe som igjen er avgjørende for hvilken forskergruppe man kommer inn under fra andre semester. Studentene sier selv at det er en ekstrem fordel å ha vært innom forskergruppens seminarer allerede i første semester for å gjøre seg kjent med dem og sondere terrenget.

Programmet er altså bygget opp slik at studentene i andre semester skal kobles til forskergruppene ved Instituttet. I seminarer i regi av forskergruppene møter studentene ikke bare fagstaben men også viderekomne studenter. Det er åpenbart en stor fordel for programmets læringsmiljø, studieprogresjon og sammenhengen i programmet. Samhandlingen mellom studenter og fagstab foregår på litt ulikt vis i Instituttets forskergrupper. Men gjennomgående ser det ut til at den faglige staben opplever engasjement fra studentene. Studentene er også veldig positive til denne modellen. Både studenter og fagstab ser at koblingen mellom masterstudent og forskergruppe gir god studiekvalitet.

Det er likevel noen risikomomenter i denne modellen som dukker spesielt opp i overgangen fra første til andre semester. Fra studentenes side oppleves det nok at man ikke egentlig har tilstrekkelig rom til å «fabulere» og lete seg fram til tema for masteroppgaven. Særlig fordi arbeidspresset med de to obligatoriske emnene er stort det første semesteret kan det oppleves som om det ikke er plass til å la dette valget modne. Samtidig er det store fordeler å høste for de som «treffer» tidlig på tema for masteroppgaven – disse studentene kommer inn i den gode sirkelen som programmet legger opp til. Det er et arrangement som fungerer veldig bra hvis studentene vet hva de skal skrive masteroppgave om tidlig. For de som ikke «treffer» tidlig er modellen mer utfordrende.

I andre semester er emnet «Forskningsfelt» basert nettopp på at studentene har valgt seg ut et faglig temaområde og dermed kan sette sammen et passende pensum. Dette skjer i samråd med veileder.

Et hovedmål for emnet «Design» er å utvikle et selvstendig forskningsdesign som grunnlag for masteroppgaven. Vurderingsformen for begge disse emnene er innlevering av et 15- siders paper. Innretningen i disse emnene understreker igjen: modellen belønner deg hvis du vet tidlig hva du skal skrive om og vet hvilket faglig landskap du vil oppholde deg i. For øvrig kan det nevnes at studentene oppfatter det som et problem at metodeemnet fra første semester ikke har gitt gode forutsetninger for å skrive designoppgaven. Problemene fra første semester forplanter seg altså videre inn i andre semester. Jeg noterer at evalueringen av AORG 321 tar hensyn til dette i forslagene til kvalitetsforbedrende tiltak.

De to siste semestrene er viet til oppgaveskriving og viderefører samspillet mellom forskergruppe og student. En viktig faktor i masterprogrammet er dermed at denne koblingen mellom forskergrupper og masterstudium faktisk fungerer godt også i denne fasen. Det er grunn til å framheve at denne modellen har god effekt på veiledning av masteroppgaven: veiledning oppfattes som et kollektivt ansvar for forskergruppen og ikke bare et forhold mellom den enkelte student og veileder. Det er et stort pre ved dette programmet.

Generelt oppfatter studentene forskergruppene som åpne og inkluderende. Fagstaben understreker også at det er ganske stort rom for temavalg innenfor forskergruppene og at forskergruppene ikke virker som faglige tvangstrøyer. Studentene bekrefter også at programmet gir «frihet innenfor trygge faglige og sosiale rammer».

Det generelle læringsmiljøet er for øvrig er preget av faglig og sosialt fellesskap - også på tvers av forskergruppene: «vi går alle på samme studium». At studentene er lokalisert sammen i et eget hus og har egen leseplass fra dag èn er viktige forutsetninger for at programmet har et godt og samlet læringsmiljø.

Oslo, 20. juni 2013

Professor Åse Gornitzka

Institutt for statsvitenskap

Universitetet i Oslo